

EELHINNANG

Keskkonnaamet annab keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 6¹ lg 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“.

1.1. Kavandatav tegevus

1.1.1. tegevuse iseloom ja maht

Planeeritakse Rohuneeme tee 59d (Rohuneeme tee 59d, Pringi küla, Viimsi vald, Harju maakond, katastritunnus 89001:001:0272) piirneval merealal isikliku sildumisrajatise rajamisel vee erikasutustöid: süvendustööd mahus 480 m³ (veeseadus (edaspidi *VeeS*) § 187 p 8) ja tahkete ainete paigutamine vette allpool keskmist veetaset mahus 2100 m³ (*VeeS* § 187 p 10) muuli, slipi ja rannakindlustuse rajamisel.

Süvendustöid ja tahkete ainete paigutamist teostatakse alal koordinaatidega:

X: 6599210, Y: 544994

X: 6599226, Y: 544992

X: 6599217, Y: 544955

X: 6599219, Y: 544943

X: 6599247, Y: 544928

X: 6599266, Y: 544933

X: 6599274, Y: 544979

Planeeritakse isiklikuks otstarbeks rajatava sildumisrajatise akvatooriumi süvendamist, merepõhja kividest puhastamist ja tasandamist. Tööd teostab pikanoolega ekskavaator rajatava muuli pealt. Aluspinnaseks on kambriumi vanusega savi (sinisavi) ja seda katab õhuke nooremate setete kiht (erineva terasuurusega settematerjalid (liiv, kruus, veerised, munakad). Eemaldatakse eelkõige liiv ja kivid. Taotluse kohaselt soovitakse kasutada süvenduspinnas rannaäärse osa korrastamiseks (merest ca 25 m kauguseni). Kogu korrastamist vajav mereäärne ala on ca 1000 m² ja seda on vaja täita 1,0 – 0.4 m olenevalt kohast. Kogu täitepinnase vajalik maht on orienteeruvalt 500 – 600 m³.

Tahkeid aineid paigutatakse sildumisrajatise muuli, slipi ja rannakindlustuse rajamisel. Ehitustegevus toimub pikanoolelise ekskavaatoriga, mis rajab endale muuli ehitades käigutee ja seal edasi liikudes puhastab merepõhja kividest ja tasandab selle. Slippi taastamine toimub olemasolevalt rannaalalt kraana ja ekskavaatoriga. Rannakindlustuse rajamine toimub olemasolevalt maapinnalt ekskavaatoriga. Vette paigutatakse looduslikud maakivid, slipi betoonplaadid, killustik ja geotekstiilist alus.

Mõjuulatus maismaal piirneb kinnistuga, kus tehakse töid ning kuhu kavandatakse väljakaevatava materjali ladustamine rannaala täitmiseks ja kalda erosiooni peatamiseks. Meres jääb mõjualasse projekteeritava muuli ja maismaa vahele jääv osa ning ranna lõuna ja põhja osa, kus võib tekkida muutusi setete kogunemises jms.

Keskkonnaluba taotletakse kuni 30.09.2023.

Kavandatava tegevuse korral on eelhindamisel võetud aluseks:

- Taotlus;
- Looduse Infosüsteemi EELIS andmed;
- Maa-ameti kaardirakenduse kaartide andmed;
- Pringi küla, Rohuneeme tee 59d ja Rohuneeme tee 61a detailplaneering (edaspidi *Rohuneeme tee 59d/61a DP*)¹;
- Kavandatava sildumisrajatise asendiplaan (edaspidi *sildumisrajatise asendiplaan*)²;
- Prof Tarmo Soomere ekspertarvamus³.

1.1.2. tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Vastavalt looduskaitseseadus (edaspidi *LKS*) § 5 lg 2 nimetatakse Läänemere kallast rannaks. Mere rannal on tiheasustusosalal ehituskeeluvöönd 50 meetrit (*LKS* § 38 lg 1 p 3), ning ehituskeeluvööndis on uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud (*LKS* § 38 lg 3), välja arvatud *LKS* § 38 lg-s 4-6 toodud ehituskeeluvööndi erisuste osas. Keskkonnaluba ei anta enne vastava planeeringu kehtestamist (*KeÜS* § 55) või kui tegevus ei vasta õigusaktides sätestatud korrale (*KeÜS* § 52 lg 1 p 4).

Ehituskeeluvööndi eesmärk on rannal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine (*LKS* § 34). *LKS* sätestab, et ehituskeeld ei laiene kehtestatud detailplaneeringuga või kehtestatud üldplaneeringuga kavandatud sadamaehitisele, veeliiklusrajatisele (*LKS* § 38 lg 5 p 2), ranna kindlustusrajatisele (*LKS* § 38 lg 5 p 3) ja olemasoleva ehitise esmakordsele juurdeehitisele juhul, kui juurdeehitise maht on väiksem kui üks kolmandik olemasoleva ehitise kubatuurist (*LKS* § 38 lg 4 p 5). Keskkonnavalda taotluse kohaselt soovitakse teostada vee erikasutustöid rannakindlustuse, slipi (e kaldtee) ja muuli rajamisel lähtuvalt taotlusele lisatud sildumisrajatise asendiplaanist.

Rohuneeme tee 59d piirnevale merealale kavandatav rajatis on sadamaseadus § 2 lg 1 mõttes isiklikuks otstarbeks rajatav sildumisrajatis, tegemist ei ole sadamarajatisega *LKS* § 38 lg 5 p 2 mõttes. Rajatise rajamiseks, mis ulatub maismaal ranna ehituskeeluvööndisse, on vajalik ehituskeeluvööndi vähendamine *LKS* § 40 lg 1 ja lg 3 kohaselt. Vette ehitamist ranna ehituskeeluvöönd ei reguleeri.

Rohuneeme tee 59d/61a DP seletuskirjas on välja toodud: “Detailplaneeringuga määratakse ehitusõigus elamukrundi koosseisu planeeritava erakasutuses oleva väikesadama ehitamiseks, sh lainekaitsemuulide, kai ja slipi ehitamiseks (olemasolev slipp teisaldatakse uude, lainete mõju eest kaitstud asukohta), faarvaatri ja paatide hoiukoha süvendamiseks ja tasandamiseks sügavuseni kuni 1,2 meetrit“. Rohuneeme tee 59d/61a DP kohaselt on kavandatav lainekaitsemuulide kogupikkus ca 130 meetrit (40 m + 60 m + 30 m), keskmine laius ca 6 meetrit ja keskmine kõrgus ca 3,5 meetrit. Viimsi Vallavalitsus küsis 21.12.2018 kirjaga nr 10-

¹ Viimsi Vallavalitsuse 16.02.2021 otsus nr 10 „Pringi küla, Rohuneeme tee 59d ja Rohuneeme tee 61a detailplaneeringu kehtestamine“. Taotluse nr T-KL/1012441-3 lisa 3.

² Registreeritud KOTKAS 10.05.2022 taotluse nr T-KL/1012441-3 lisa 4.

³ Prof Tarmo Soomere 22.01.2017 ekspertarvamus. Taotluse nr T-KL/1012441-3 lisa 11.

10/6950 Rohuneeme tee 59d/61a detailplaneeringu⁴ alusel nõusolekut ehituskeeluvööndi vähendamiseks planeeritud rannakindlustusrajatiste rajamise osas: **lainekaitseparapeti, lainetõkke, lainetagastusrajatise, välisvalgustuse, paadisilla äärse piirdeaia, trepi ja kaldtee rajamiseks** detailplaneeringu põhijoonisel DP-3 märgitud ulatuses. Keskkonnaamet on 06.05.2019 kirjas⁵ toonud välja, et eelmärgitud rajatised ei ole oma eesmärgi poolest pelgalt rannakindlustusehitised, vaid ka paadihoiukoha rajamiseks vajalikud ehitised, mistõttu on vajalik ehituskeeluvööndi vähendamine. Kuna planeeringuala looduslik ilme ja seal leiduvad kooslused on piirkonna hoonestatuse, varasemate planeeringutega ettenähtud rannakindlustusrajatiste rajamise ja kasutuse tõttu inimtegevusest sedavõrd mõjutatud, et looduslikke kooslusi esineb planeeringualal vähe, on Keskkonnaamet seisukohal, et kavandatavate rajatiste rajamisega ei kaasne olulist täiendavat negatiivset mõju ranna looduskooslustele, millest lähtuvalt hindab Keskkonnaamet kavandatud tegevuse elluviimist antud aspektist neutraalsena. Keskkonnaamet toob oma 06.05.2019 kirjas välja: „Arvestades eeltoodut, LKS § 40 sätestatud ning asjaolusid, et planeeringuala on olemuselt juba inimtegevusest tugevalt mõjutatud ala, on Keskkonnaamet seisukohal, et lainekaitse parapeti, lainetõkke, lainetagastusrajatise, trepi ning kaldtee rajamisega ei kaasne kalda kaitse eesmärkide kahjustumist. Eeltoodust lähtuvalt annab Keskkonnaamet nõusoleku Harju maakonnas Pringi külas Rohuneeme tee 59d ja 61a kinnistutel ehituskeeluvööndi vähendamiseks Rohuneeme tee 59d ja Rohuneeme tee 61a kinnistute detailplaneeringu (koostaja K-Projekt AS, töö nr 12146) joonisel DP-3 „Põhijoonis“ (dateeritud 08.11.2018) toodud ehituskeeluvööndi vähendamise ettepaneku ala rannakindlustusrajatiste osas“. Nõusolek ehituskeeluvööndi vähendamiseks kehtib vaid Rohuneeme tee 59d ja Rohuneeme tee 61a kinnistute detailplaneeringu seletuskirjas ja selle joonisel DP-3 „Põhijoonis“ (dateeritud 08.11.2018) kavandatud tegevustele ning planeeringu lahendusele, millega määratakse ehituskeeluvööndisse ehitusõigus paadihoiukoha rajamiseks.“

Võrreldes Rohuneeme tee 59d/61a joonist DP-3 „Põhijoonis“ ja taotlusele lisatud sildumisrajatise asendiplaani võib täheldada, et tegevuse maht on mõnevõrra väiksem ning muul on nihutatud naaberkinnistutest eemale, nihkunud on slipi asukoht. Slipi rajamisest Rohuneeme tee 59d/61a DP-ga kavandatud asukohas on loobutud, kuna muuli asukoht on nihkunud. Kavandatava muuli kogupikkus on 80 m, harja laius 3 meetrit ja kõrgus ca 2,5-3,5 meetrit. Slipp nihkub asukohta, kus on olemasolev rannakindlustus. Kogu tegevus toimub Rohuneeme tee 59d/61a DP-s märgitud erakasutuses oleva väikesadama ala piires. Keskkonnaamet selgitab, et rannakindlustus ja slipp on kaks erinevat rajatist. Uues slipi asukohas on olemas lagunenud slipp. Seega on tegemist olemasoleva betoonslipi rekonstrueerimisega. LKS kohaselt on võimalik slipi rekonstrueerimine, kui rekonstrueeritakse olemasolevas mahus või kui esmakordne laiendus jääb 1/3 mahu piiresse. Käesolevalt ei ilmne, et slipi maht suureneks enam kui 1/3. Arvestades asjaolu, et käesolevalt maakasutuse sihtotstarvet ei muudeta ja samuti jäävad samaks kavandatud rajatiste põhimõtted, kasutusotstarve ning kasutusviis, ei ole muutused olulised. Seega, varasemalt Rohuneeme tee 59d/61a DP alusel vähendatud ehituskeeluvöönd on jätkuvalt asjakohane.

Rohuneeme tee 59d/61a DP keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi *KSH*) eelhinnangu järel leidis Keskkonnaamet⁶, et *KSH* algatamine ei ole eeldatavalt vajalik, kuna

⁴ töö nr 12146, koostaja K-Projekt AS

⁵ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 06.05.2019 kirja nr 7-13/19/7320 all.

⁶ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 5.08.2016 kiri nr 6-2/16/5181-5 all.

toodud mahud olid sellised, et ei olnud eeldada olulist mõju ja Keskkonnaamet oli KSH eelhinnangus esitatud järeldustega nõus. Käesoleval hetkel on kavandatav muul jm ehitiste maht muutunud Rohuneeme tee 59d/61a DP-ga võrreldes väiksemaks, seega on süvendamise ja tahkete ainete uputamise mahud muutunud väiksemaks võrreldes hetkega, mil Keskkonnaamet andis seisukoha KSH eelhinnangule.

Seega õigusaktidega kehtestatud nõudeid ei ole ületatud, kavandatav tegevus vastab kehtestatud planeeringule.

1.1.3. ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Maa-ameti geoportaali andmetel ei esine alal meres loodusvarasid kasutataval kujul.

1.1.4. tegevuse energiakasutus

Energiakulud on seotud ehitustöödeks ja vee erikasutustöödeks kasutatava tehnika kasutamisega. Tööde teostamine toimub maamasinatega (eelkõige kopp-ekskavaator, kraana). Energiakasutust on võimalik viia miinimumini kasutades töödeks sobivaimat tehnikat.

1.1.5. tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

1.1.5.1. heited vette ja pinnasesse

Heited vette

Taotluse kohaselt on süvendatavaks pinnaseks liiv ja vähesel määral kive. Teadaolevalt ei ole süvendatav pinnas reostunud. Täpsemad pinnase analüüsid ei ole vajalikud HELCOM Süvendamise ja kaadamise juhendi⁷ p 6.3. a ja c kohaselt: varasemalt puutumata pinnas ja märkimisväärsete saasteallikate puudumine ja süvendatud kogused alla 10 000 tonni aastas. Seega süvendamisega ei kaasne olulisel määral saasteainete heiteid vette, kuna süvendatavad setted ei sisalda saasteaineid. Siiski, süvendamisel tekib mõningane heljum ja vette satub toitaineid.

Olemasoleva teabe kohaselt satub süvendamisel vette hinnanguliselt 4 -10 % süvendatava pinnase kogumahust. Heljumipilve levik sõltub paljudest teguritest, millest tähtsamad on hoovuse liikumiskiirus, tuule kiirus ja vette sattuvate pinnaseosakeste füüsilised omadused – kiiremini settuvad raskemad osakesed, settimine on kiirem tuulevaikse ilmaga⁸. Pärast tööde lõppu langeb heljumi sisaldus vees kiiresti⁹. Väga suurte süvendustööde korral (ca miljon m³) on esialgne olukord taastunud kahe nädala jooksul, väiksemamahuliste tööde korral (ca 10 tuhat m³) on juba kahe tunni jooksul tööde piirkonnast ca 200 m raadiuses heljumi kontsentratsioon

⁷ HELCOM Süvendamise ja kaadamise juhend. Kättesaadav: <https://helcom.fi/wp-content/uploads/2016/11/HELCOM-Guidelines-for-Management-of-Dredged-Material-at-Sea.pdf> (11.07.2022).

⁸ Corson OÜ, 2012. Vanasadama uue, e (ida) kruisikaj rajamise keskkonnamõju hindamise aruanne. Kättesaadav: <https://www.ts.ee/wp-content/uploads/2020/01/Vanasadama-uee-kruisikaj-rajamise-KHM-aruanne.pdf> (11.07.2022).

⁹ Arvo Järvet, 2008. Emajõe-Peipsi-Velikaja veetee ettevalmistavad tööd. KMH aruanne

(sisaldus ca 5 mg/l) võrreldav loodusliku fooni tingimustega (sügis-talv 8 mg/l)^{10,11}. On täheldatud, et kõrgemad heljumi kontsentratsioonid esinevad valdavalt suuremate tuulesündmuste korral, heljumi kontsentratsioon tõuseb märgatavalt, kui tuule kiirus on 10 m/s või rohkem¹². Heljumi teke on võimalik ka tahkete ainete paigutamisel - kivide koosseisus või küljes oleva peene fraktsiooniga materjali irdumise teel. Kuna kasutatakse erineva suurusega tahkeid osakesi võib eeldades hinnanguliselt maksimaalseks tekkiva heljumi kogumahuks 1% uputatavast materjalist¹³.

Taotluse kohaselt koosneb süvendatav pinnas suures osas liivast-kividest. Liivafraktsiooni hõljumi viibimine veesambas on lühiajaline ning settematerjal langeb merepõhjale tagasi vahetult kaevandamise piirkonnas. Arvestades liivade keskmist terasuurst ja võimaliku heljumina edasikantava mineraalse ainese sisaldust, võib öelda, et süvendamisel tekkiva heljumi edasikanne on vähene. Lisaks, süvendustöid tehakse peale muuli valmimist. Muul piirab heljumi levikut veelgi. Kaasned võib mõningane heljum, mis võib tugeva tuule korral kanduda töödealast ca 150 m kaugusele¹⁴.

Tekkiv heljum ja vee erikasutustööde teostamine võib mõjutada kalu kudeperioodil ja põhjaelustikku (vt ptk 1.3.1.), samuti lindude toitumistingimusi ja pesitsust.

Müra ja heited õhku

Üldiselt põhjustab kopp ekskavaatori tööprotsess müra tasemel ca 109 dB¹⁵. Vee erikasutustööde aegne müra on lühiajaline ja pöörduv, st esineb ainult tegevuse ajal ning tööde lõppemisel see lakkab. Seega kaasneb tegevusega ajutine mürafooni tõus. Keskkonnaministri 16.12.2016 määruse nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ (edaspidi, *määruse nr 71*) lisa 1 p 4 kohaselt on ehitustegevusega seotud müra ekvivalentsed piiratasemed normeeritud vaid õhtusel ja öisel ajal (ajavahemikul 21.00-7.00). Ehitismürale rakendatakse kella 21.00-7.00 piirväärtusena asjakohase mürakategooria tööstusmüra normtasemet. Päeval ajal (7.00-21.00) ehitustöödest tulenevale mürale normtasemeid kehtestatud ei ole. Lähimad elumajad asuvad ca 77 m kaugusel ning nendeni jõudev müra on ebaoluline¹⁶.

Kavandatakse isiklikuks otstarbeks sildumisrajatise rajamist. Arvestades rajatise eesmärki, ei ole ette näha sildumisrajatise suurt kasutuskoormust. Seega ei ole tõenäoline oluline mürahäiringu tõus sildumisrajatise kasutusfaasis.

¹⁰ OÜ EstKONSULT, 2020. Kelnase sadama vee erikasutusloa KMH, Töö nr E1401.

¹¹ Laura Raag, 2014. Süvendustööde mõju heljumi kontsentratsiooni ruumilisele jaotusele, hinnatuna kaugseire andmetest. Tallinna Tehnikaülikool.

¹² Paldiski Lõunasadama süvendustööde aegse heljumi seire aruanne 2020 (<https://www.ts.ee/wp-content/uploads/2020/05/Paldiski-L%C3%B5unasadama-s%C3%BCvendust%C3%B6%C3%B6de-heljumi-seire-aruanne-2020.pdf>) (11.07.2022).

¹³ OÜ Hendrikson & Ko, 2015 „Pakrineeme Sadama OÜ Paldiski LNG terminali kai rajamise vee erikasutusloa keskkonnamõju hindamine“, Töö nr 1771/12.

¹⁴ OÜ EstKONSULT, 2017. „Nasva liivakarjääri mere süvendamise vee erikasutusloa taotluse KMH aruanne“ töö nr E1367.

¹⁵ Tapio Lahti, 2010. Keskkonnamüra hindamine ja müra leviku tõkestamine.

Kättesaadav: [file:///sise.envir.ee/Kasutajad\\$/KA/48503092716/Downloads/Keskkonnamyra_raamat.pdf](file:///sise.envir.ee/Kasutajad$/KA/48503092716/Downloads/Keskkonnamyra_raamat.pdf) (11.07.2022).

¹⁶ [https://noisetools.net/barriercalculator?source=\[1.5,500,90\]&receiver=\[1.5,77\]&barrier=\[1,2,8,38.5\]](https://noisetools.net/barriercalculator?source=[1.5,500,90]&receiver=[1.5,77]&barrier=[1,2,8,38.5])

Süvendaja mootorite/jõuallikate töötamisel eralduvad välisõhku lämmastikoksiidid, SO₂, CO, CO₂, summaarsed lenduvad orgaanilised ühendid, osakesed, peenosakesed, Pb, Cd, Hg, As, Cr, Cu, Ni, Zn, dioksiinid ja furaanid, besno(a)püreen, benso(b)-fluoranteen, benso(k)-fluranteen ja indeeno-(1,2,3-cd)püreen. Arvestades tegevuse iseloomu ja kestvust, siis õhukvaliteedi piirvõi sihtväärtusi ei ületata. Vee erikasutus ei põhjusta pöördumatuid muutusi õhukvaliteedi osas antud piirkonnas.

Valguse, soojust ja kiirgust reostust vee erikasutusega ümbruskonnale ei kaasne. Lõhnareostus on lühiajaline ning ehitustööde aegne ja valdavalt seotud ehitustööde käigus kasutatavate masinate diiselmootoritega. Kõik võimalikud mõjud on ajutise ja lühiajalise iseloomuga.

1.1.6. tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Taotluse kohaselt on süvendatavaks pinnaseks liiv ja kivid. Teadaolevalt ei ole süvendatav pinnas reostunud (vt p 1.1.5.). Keskkonnaameti järelevalveosakonnale ei ole laekunud teateid merereostuste või avariide kohta.

Pinnast loetakse jäätmeteks, kui see on seisnud ladestuskohas kolm aastat. Samuti, kui süvenduspinnase kasutamise aeg ja koht ei ole kindel ja garanteeritud loetakse ladustatud süvenduspinnas jäätmeteks (jäätmeseadus (edaspidi *JääTS* § 35² lg 1 p 4). Süvenduspinnase püsivalt paigaldamist maapinnale mäena või vallina käsitletakse insenerehitisena (*JääTS* § 35² lg 2²). Käesolevalt planeeritakse kasutada pinnast vertikaalplaneerimisel. Süvendamise tekkiv pinnas ei ole reostunud ning seega on seda lubatud kasutada maismaal vertikaalplaneerimisel.

Vee erikasutusega seotud tööde käigus tekkivad muud võimalikud jäätmed käideldakse jäätmeseaduses sätestatud korras.

1.1.7. tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Vee erikasutustööde käigus on teoreetilisteks võimalusteks kasutatava tehnikaga toimuv avariid. Eeldus heast koostööst ja latusast info liikumisest töödel osalevate inimeste vahel ning töökorras tehnika kasutamisest aitab vähendada kõikvõimalikke avariisid ja nendest tulenevat kahjulikku mõju. Kasutatav tehnika peab olema töökorras ja ei tohi põhjustada täiendavat pinnase- ega veereostust. Tööde käigus tuleb järgida head ehitustava ning jälgida töötavate mehhanismide tehnilist korrasolekut. Tehnika korrasolekut tuleb jälgida igapäevaselt. Töökorras tehnika kasutamisel ei ole tõenäoline õlireostuse tekkimine ja seeläbi ümbritseva keskkonna kahjustamine.

1.1.8. tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Tegevusega ei kaasne eeldatavalt suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

1.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

1.2.1. olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Rohuneeme tee 59d ja Rohuneeme tee 61a asub Pringi küla keskosa läänerannikul. Planeeringuala piirneb põhjast Suurevälja teega, idast Rohuneeme teega, lõunast ridaelamukruntidega Rohuneeme tee 59a, Rohuneeme tee 59b, Rohuneeme tee 59c ning üksikelamukrundiga Rohuneeme tee 57d ja läänest Tallinna lahega. Tegemist on alaga, mida on osaliselt süvendatud orienteeruvalt 1980 aastal, kui rajati olemasolev Pringi muul ja kui planeeriti sinna rajada sadamaala. Muul sai osaliselt valmis aga sadamat valmis ei ehitatud, tehti ainult juurdepääsuvee ja võimaliku sadamaala süvendustöid.

Rohuneeme tee 61a paikneb ridaelamusektsioon (põhihoone), krundil Rohuneeme tee 59d paiknevad mõned abihooned. Detailplaneeringuga on määratud tingimused paatide ohutuks veeskamiseks, randumiseks ja hoidmiseks ning rannakindlustuse rajamiseks – detailplaneeringuga määratakse ehitusõigus elamukrundi koosseisu planeeritava erakasutuses oleva väikesadama ehitamiseks, sh lainekaitsemuulide, kai ja slipi ehitamiseks (olemasolev slipp teiseldatakse uude, lainete mõju eest kaitstud asukohta), faarvaatri ja paatide hoiukoha süvendamiseks ja tasandamiseks sügavuseni kuni 1,2 meetrit. Paatide hoidmine on kavandatud ainult oma tarbeks ning ärilist tegevust kavandatud ei ole. Piirkonnas on olemas juba rannakindlustus, käesolevalt planeeritakse rannakindlustuse pikendamist kinnistu piirini.

1.2.2. alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Ala paikneb Tallinna lahe osas (VEE3134010). Lahte suubuvad Pirita jõgi ning mitu oja (tuntuimad Tiskre ja Mustoja). Veeseisu kõikumist on täheldatud 2 m ulatuses. Tallinna laht külmub tavaliselt veebruari keskel ja vabaneb jääst aprilli alguses. Pehmeil talvedel tekib ainult rannaäärset kaldajääd, hiliseil kevadeil püsib jääkate mai alguspäevadeni. Lahe rannikul on mitmeid sadamaid ja sildumiskohtsid.

Tallinna lahe osa kuulub Muuga-Tallinna-Kakumäe lahe rannikuveekogumi (EE_5) koosseisu ning on määratletud veekogu tüübina R3 (Soome lahe lääneosa). 2019. aasta seireandmete põhjal klassifitseerus Muuga-Tallinn-Kakumäe lahe veekogum ökoloogilise seisundi kvaliteediklassi kesine. Füüsikalise keemiliste kvaliteedinäitajate (FÜKE) alusel veekogumi seisundi hindamisel arvesse võetud viimase kuue aasta jooksul kogutud andmeid (keskmine), kusjuures üldfosfori (Püld) väärtus on hea ja kesise piiri peal. Viimase seireaasta ehk 2019. a FÜKE koondhinnang on hea. Mereseire koondhinnang Muuga-Tallinna-Kakumäe lahe rannikuvee kogumile 2019 aasta seisuga on halb. Halba koondseisundit määrab kogumi keemilise seisundi hinnang. Halba keemilist seisundit põhjustavad bromodifenüüleetrid ja elavhõbe elustikus ja tributüültina settes. Survet avaldavad veel 7 ühendit (antratseen, Cd, Pb, Ni, PFOS, PCB-d, HBCDD), st tulemused üle määramispiiri.

Tallinna lahes elutsevad kogu Soome lahele iseloomulikud liigid. Tähtsamateks kaladeks on räim, kilu, lest ja ogalik. Mageveekaladest on siin enim ahvenat ja karplasi (särg, nurg, latikas). Vähemal määral leidub turska, emakala, tuulehauge, kammeljat, vimba, lõhe, meriforelli, angerjat jt.

1.2.3. keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Rohuneeme tee 59d maismaal maismaa ega mõjutatav mere osa ei kuulu kaitsealale, hoiualale, püsielupaika ega kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndisse. Mõjualal ei ole registreeritud kaitsealuseid liike ega koosluseid. Ei ole Natura ala. Sellest tulenevalt ole looduskaitsealustele väärtustele ohtu ega eeldatavat mõju näha.

1.2.4. inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Olulisemad inimese tervist mõjutavad keskkonnategurid on välisõhu ja vee kvaliteet ning müra ja vibratsiooni tase. Elanike tervise kaitsmiseks on nende keskkonnateguritele kehtestatud normid, millega keskkonnamõju põhjustavate tegevuste kavandamisel tuleb arvestada.

Häirivuse all mõeldakse tegurit, mida üksikisik või rühm tajub negatiivsena, ebameeldivana ja soovimatuna (WHO 1980) ning seda ei ole võimalik normtasemetega reguleerida.

Piirkonnas ei ole teada alasid, kus õigusaktidega inimese tervise ja heaolu kaitseks kehtestatud keskkonnakvaliteedi nõudeid oleks ületatud.

1.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

1.3.1. mõju suurus

Mõjuala ulatus sõltub konkreetsest mõju liigist. Lisaks veel:

- tööde mahust;
- läbiviimise ajast;
- läbiviimise logistilistest lahenditest;
- kasutatud tehnoloogiast ja tehnikast;
- meteoroloogilistest tingimustest.

Heljum

Vee erikasutusel tekib paratamatult ka heljumit (vt p 1.1.5.). Heljumi sattumine ülemistesse veekihtidesse võib ohustada kalamarja ja kalalarve, mistõttu võivad vee erikasutustööd häirida kalu kudeperioodil. Heljumi levik võib mõjutada ka põhjaelustikku, seeläbi ka sukelduvate lindude ja kalade toidubaasi. Lisandunud heljumi mõju põhjakooslustele võib täheldada veel 2-3 aastat pärast vee erikasutustöid, seejärel tõuseb loomastiku arvukus ja biomass normaalsele tasemele¹⁷.

Sellest tulenevalt ei ole vee erikasutustöid lubatud teostada kalade kudeperioodil 01.04 kuni 30.06. Tööde vastava ajastamisega on välistatud kala marja ja noorjärke kahjustamine. Taotluse kohaselt ehitatakse valmis esmalt muul ning süvendustööd teostatakse muuli pealt. Taotluse kohaselt koosneb süvendatav pinnas suures osas liivast ja kividest. Liivafraktsiooni hõljumi viibimine veesambas on lühiajaline ning settematerjal langeb merepõhjale tagasi

¹⁷ Gasum OY, Elering AS, 2016 „Balticconnector“ Keskkonnamõjude hindamise aruanne. Kättesaadav: https://elering.ee/sites/default/files/attachments/BALTICCONNECTOR_YVA_Estonia_29022016_0.pdf (11.07.2022).

vahtult kaevandamise piirkonnas. Lähtuvalt eeltoodust on heljumi levik pigem minimaalne ning oluline mõju võimalikele kudealadele ja merepõhja elupaikadele ei ole oluline. Kasutatav meede on sobiv kaladele negatiivse mõju vältimiseks nende tundlikuimal perioodil. Tööde vastav ajastamine on vajalik, kuna alternatiivsete meetmete kasutamine (näiteks tööde teostamine kinnisel meetodil või heljumi tõkke kardinat kasutamine) on tehniliselt keerulisem ja kulukam. Prof Tarmo Soomere eksperthinnangu alusel on asukoha spetsiifika selline, tööde ajal on tekkivad heljumid ja häiringud lokaalsed. Tegevus ei oma olulist mõju kalastikule või merepõhja elupaikadele.

Müra

Kavandatud tegevusega ei ole eeldada, et tekiks väga tugev mürahäiring. Kasutatakse maismaatehnikat, lõhkamistöid ega rammimistöid ei toimu. Töödealaga piirnevad eramute õuealad. Piirkond ei ole oluline lindude pesitsusalal. Mürahäiring on vaid tööde aegne ning ei ole olulisel tasemel.

Setete resuspensioon

Vee erikasutustööde käigus satub vette mõningal määral ka põhjasetetesse kogunenud toitaineid või saasteaineid, mis võivad suurendada selle rannikumere piirkonna troofsustaset, võivad soodustada isegi eutrofeerumist ja/või reostust. Siiski moodustab suurem enamus süvendatavast pinnasest liiva, pinnas ei ole reostunud. Täpsemad pinnase analüüsid ei ole vajalikud HELCOM süvendamise ja kaadamise juhendi¹⁸ p 6.3. a ja c kohaselt. Üldisi veekaitse eesmärke silmas pidades (VeeS § 31 lg 1 p 6) ning hajuheite minimeerimiseks (VeeS § 119 p 6) **tuleb süvenduspinnas paigutada maismaale ning töid võimalusel teostada madala veetasemega ajal (tavaliselt suve teine pool, varasügis), kui setetest eralduvate toitainete mõju on väiksem ning põhjaelustiku aktiivne kasvuperiood hakkab lõppema¹⁹. Minimeerimaks toitainete vette jõudmist tuleb tööd katkestada valingvihmade korral, pinnas tuleb paigutada maismaale viisil, et see ei valguks tagasi merre.** Töökorralduslikke meetmeid rakendades on tõenäoline olulise mõju puudumine põhjaelustikule ja seeläbi lindude ja kalade toidubaasile, kalade kudealadele. Tekkiv häiring jääb loodusliku varieeruvuse piiridesse. Arvestades tööd iseloomu ongi töid tehniliselt mõistlik ajastada madalveeperioodile.

Muutused rannaprotsessides, veerežiimis, settevoogudes

Prof Tarmo Soomere eksperthinnangu kohaselt ei mõjuta arendus protsesse sellest põhja pool paikneva maanina (väikese poolsaare) põhjapoolsel küljel, planeeritava muuli lõunaküljele võib vähesel määral kuhjuda settematerjali. Kuna aga planeeritava arenduse alla jäävast rannalõigust murrutatakse väga vähesel määral peeneteralist settematerjali, ei muutu ka arvestataval määral arendusest lõuna poole paiknevate rannalõikude setete bilanss. Võimalik on väga väike (praktiliselt mittemõõdetav) rannaprotsesside intensiivistumine lõuna pool arendust, kohas, kus lõpeb arenduse varjav mõju. Võimalike muutuste ulatus on ligikaudu sama suur, kui arendatavast piirkonnast vahetult põhja pool asuva maanina (väikese poolsaare) mõju arenduse lõunaosale. Olemasoleva kaardimaterjali põhjal järeldas T. Soomere, et ka seal mõju praktiliselt puudub. Tulenevalt eelnevast ei ole põhjust arvata, et vähenenud mõõtmetega muul ja rannaehitised olulisi ja KSH eelhinnangu andmise hetkest erinevaid kahjustusi tekitada võiks.

¹⁸ HELCOM süvendamise ja kaadamise juhend. Kättesaadav: <https://helcom.fi/wp-content/uploads/2016/11/HELCOM-Guidelines-for-Management-of-Dredged-Material-at-Sea.pdf> (12.07.2022).

¹⁹ Ympäristöministeriö 2015. Sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohje. Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2015. Ympäristöministeriö. Kättesaadav: <http://hdl.handle.net/10138/154833> (12.07.2022).

1.3.2. mõjuala ulatus, näiteks geograafiline ala ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus

Süvendamise mõju võib avalduda otseselt mereelustikule (põhjataimestik ja –loomastik, kalastik, mereimetajad) vahetult tööde alal. Lisaks on mõjutatud alal, kuhu heljum ja müra kandub. Võimalikku mõju saab vähendada tööde ajastamise ja meteoroloogiliste tingimuste järgimistega. Arvestades tööala (olemasoleva rannakindlustuse ala, lähipiirkonda rajatud varasemalt muul) ning tööde mahtu, ei oma kavandatavad vee erikasutustööd olulist negatiivset mõju piirkonna elustikule, elupaikadele ning veerežiimile, kui järgitakse p 1.3.8. toodud töökorralduslikke nõudeid. Arvestades vee erikasutustööde mõju (ajutine ja pöörduv) ei ole ette näha olulist mõju keskkonnale.

1.3.3. mõju ilmnemise tõenäosus

Olulisuse hinnang on kokkuleppeline, teaduses on laiemalt kasutuses 5% ja 10% piir, see tähendab, nähtus peab olema mõjutatud vähemalt 5% või 10% ulatuses ja seejuures nimetatud erinevus peab lisanduma looduslikule varieeruvusele²⁰.

Olemaoleva objektiivse teabe põhjal ei teki vee erikasutustööde käigus olulist mõju veekeskkonnale, sh ranniku elupaikadele, merepõhja elupaikadele, elustikule, kalastikule ja linnustikule ning inimese heaolule, kui järgitakse p 1.3.8. toodud töökorralduslikke nõudeid ning tehakse teid taotluses toodud eesmärgil ja viisil. Seega **tööde tegija on kohustatud kasutama keskkonnanõudeid taotluses kirjeldatud tehnoloogiat ja töökorraldust ning teostama töid mahus, mis on toodud Keskkonnaametile esitatud taotluses. Rajatiste rajamisel tuleb lähtuda keskkonnanõudeid lisas olevast asendiplaanist. Kõik võimalikud muutused jäävad loodusliku muutlikkuse piiridesse ja on pöörduvad ning mõju rannikuveekogumile on lokaalne ja tegevuse tulemusena ei halvene rannikuveekogumi seisund veepoliitika raamdirektiivi mõttes.**

1.3.4. mõju tugevus, kestus, sagedus ja pöörduvus ja seire vajadus

Võimalik mõju veekvaliteedile ning müra on ehitusaegsed ja mööduvad peale ehitustegevuse lõppu. **Olemaoleva objektiivse teabe põhjal puudub seire vajadus.** Rakendades keskkonnanõudeid (vt p 1.3.8.) taastub olemasolev olukord tööde järgselt ning olulisi negatiivseid häiringuid ei teki.

1.3.5. mõju piiriülesus

Kavandatavate töödega ei kaasne piiriüleseid mõjusid.

1.3.6. mõju Natura 2000 võrgustiku alale

Mõjupiirkonnas puuduvad Natura 2000 võrgustiku alad.

²⁰ Tõnis Põder, 2017. Keskkonnamõju hindamise käsiraamat. Kättesaadav: https://www.envir.ee/sites/default/files/poder_kmh_kasiraamat.pdf (11.07.2022)

1.3.7. kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimivate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Teadaolevalt puuduvad piirkonnas teised vee erikasutusega seotud tegevused. Ei ole teada teisi tegevusi, millega võib tekkida koosmõju.

1.3.8. ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Lähtudes taotlusest, eelhinnangust, arvestades määrus nr 31 § 5 lg 2, KeHJS § 11 lg 8¹, VeeS § 193 lg 1 p 6, 8, 9 ja 12 ja (keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi KeÜS) § 53 lg 1 p 6, seatakse keskkonnaloale töökorralduslikud nõuded:

Vee erikasutusega kaasneva võimaliku negatiivse keskkonnamõju vähendamise meetmed (loa tabel V16):

- 1) Vee erikasutusteid ei ole lubatud teostada kalade kudeperioodil ja lindude põhilisel pesitsusperioodil 01.04 kuni 30.06.
- 2) Veesiseseid tööd tuleb võimalusel teostada madala veetasemega ajal (juuli, august, september).
- 3) Tööd peab katkestama valingvihmade korral.

Tööde teostamise tingimused ja nõuded (loa tabel V16):

- 1) Süvenduspinnas on lubatud paigutada maismaale.
- 2) Süvenduspinnase paigutamisel maismaale peab jälgima, et pinnas ei valguks tagasi merre.
- 3) Süvenduspinnas tuleb korrektselt planeerida.
- 4) Pinnase teisaldamine ning kasulik kasutamine (täitmine, pinnaseplaneerimine jne) mujal kui merega piirneval kinnistul peab toimuma kaevisse võõrandamise loa alusel (maapõueseadus § 96 ja § 97).
- 5) Rajatiste rajamisel tuleb lähtuda keskkonnaloa lisas olevast asendiplaanist.

Parima võimaliku tehnika kasutamine (loa tabel V16):

Kasutatav tehnika peab olema töökorras ja ei tohi põhjustada täiendavat pinnase- ega veereostust. Tööde käigus tuleb järgida head ehitustava ning jälgida töötavate mehhanismide tehnilist korrasolekut.

Muud asjakohased meetmed (loa tabel V16):

- 1) Tööde tegija on kohustatud kasutama keskkonnaloa taotluses kirjeldatud tehnoloogiat ja töökorraldust ning teostama töid mahus, mis on toodud Keskkonnaametile esitatud taotluses. Keskkonnaloale kantud nõuete mitte täitmise korral on Keskkonnaametil, vastavalt KeÜS § 62 lg 2 ja VeeS § 194 lg 2 p 4, õigus tunnistada keskkonnaluba kehtetuks.
- 2) Naftasaaduste, mürgiste ainete või heitveega saasteainete looduskeskkonda sattumisel, avarii või selle ohu korral koheselt võtta tarvitusele abinõud avariilise reostuse peatamiseks ja likvideerimiseks või ennetamiseks.
- 3) Loas määramata juhtudel lähtuda veeseadusest ning selle alusel kehtestatud õigusaktidest.

1.4. Eelhinnangu järeldus

Taotluse kohaselt soovitakse Rohuneeme tee 59d (Rohuneeme tee 59d, Pringi küla, Viimsi vald, Harju maakond, katastritunnus 89001:001:0272) piirneval merealal rajada isiklikuks kasutamiseks mõeldud sildumisrajatise. Ehitustöödega kaasnevad vee erikasutustööd: süvendustööd mahus 480 m³ (VeeS § 187 p 8) ja tahkete ainete paigutamine vette allpool keskmist veetaset mahus 2100 m³ (VeeS § 187 p 10) muuli, slipi ja rannakindlustuse rajamisel.

Keskkonnaameti hinnangul puudub kavandataval tegevusel oluline keskkonnamõju. Otsustajal piisavat teavet, et jätta KMH algatamata, mistõttu KMH ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

- kavandatav tegevus ei mõjuta oluliselt kaitsealasiid, kaitstavate liikide elupaikasiid ega Natura 2000 võrgustiku alasiid;
- kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmääraasiid müra ja õhusaastatuse osas, vibratsioon puudub. Kavandatav rajatise ei mõjuta oluliselt rannaprotsesse. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega;
- kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariiolekordi või suurõnnetusi.

Oluline on lähtuda järgmistest nõuetest ja tingimustest:

- Vee erikasutustõid ei ole lubatud teostada kalade kudeperioodil ja lindude põhilisel pesitsusperioodil 01.04 kuni 30.06.
- Veesiseseid töõd tuleb võimalusel teostada madala veetasemega ajal (juuli, august, september).
- Tõõd peab katkestama valingvihmade korral.
- Süvenduspinnas on lubatud paigutada maismaale.
- Süvenduspinnase paigutamisel maismaale peab jälgima, et pinnas ei valguks tagasi merre.
- Süvenduspinnas tuleb korrektselt planeerida.
- Pinnase teisaldamine ning kasulik kasutamine (täitmine, pinnaseplaneerimine jne) mujal kui merega piirneval kinnistul peab toimuma kaevise võõrandamise loa alusel (maapõueseadus § 96 ja § 97).
- Rajatiste rajamisel tuleb lähtuda keskkonnaloa lisas olevast asendiplaanist.
- Kasutatav tehnika peab olema töökorras ja ei tohi põhjustada täiendavat pinnase- ega veereostust. Tõõde käigus tuleb järgida head ehitustava ning jälgida tõõtavate mehhanismide tehnilist korrasolekut.
- Tõõde tegija on kohustatud kasutama keskkonnaloa taotluses kirjeldatud tehnoloogiat ja töökorraldust ning teostama tõõid mahus, mis on toodud Keskkonnaametile esitatud taotluses. Keskkonnaloale kantud nõõete mitte täitmise korral on Keskkonnaametil, vastavalt KeÜS § 62 lg 2 ja VeeS § 194 lg 2 p, õõigus tunnistada keskkonnaluba kehtetuks.
- Naftasaaduste, mürgiste ainete või heitveega saasteainete looduskeskkonda sattumisel, avarii või selle ohu korral koheselt võõtta tarvitusele abinõõud avariilise reostuse peatamiseks ja likvideerimiseks või ennetamiseks.

- Loas määramata juhtudel lähtuda veeseadusest ning selle alusel kehtestatud õigusaktidest.

Kai Ginter
vanemspetsialist
veeosakond

Siiri Kiiver
spetsialist
looduskasutuse osakond

Kadri Erit
spetsialist
looduskasutuse osakond